***** Variantã în lucru *****

***Napoleon Bonaparte: ce au fost şi ce este. O întocmită arătare despre viiaţa şi faptele lui, dimpreună cu bătaia ce s-a întîmplat la luarea Parisului, pînă la ducerea lui în Insula Elba*, la Buda, în Crăiasca Tipografie a Universitatei Ungariei, 1815, 40 pp.**

Rădăcina din care se trag Napoleonii

Un Carol oarecarele Bonaparte, ce fu născut în anul de la H(risto)s 1739, la Aiaţio, în Insola Corsica, au fost cea adevărată rădăcină, din care se traseră Napoleonii. Acesta, la început, au fost procurator, după aceia, la o micşoară curte de judecătorii în Aiaţio se făcu secretari. Mai tîrziu, după aceia se învrednici a fi şi ofiţir la Naţional Garda de acolo. Acest Carol Bonaparte, în anul 1767, s-au căsătorit, şi după aceia 18 ani la Montpelier trăind cu muierea sa, ca deputat al Corsiceştilor staturi, muri în ţara Franţozească, în februarie 1785.

Muma aceştei familii, oareşcarea cetăţeană anume Stagnolia de Basel, născută în Svanţ, se mărită după un corsican ce se chiema Raniolino. Fata ce au avut-o cu acest bărbat, anume Maria Letiţia, fu în 24 august 1750 la Aiaţio în Corsica născută. Muri Ranioliniia şi văduva de el rămase iarăşi se mărită după alt bărbat (în anul 1757) ce se numea Franţ Feş, născut în Basel, carele apoi cu Svaiţerescul Regiment ca primier-laitenant venise din Boccarţ la Aiaţio în Corsica. Feciorul ce-l dobîndise cu acest de pre urmă bărbat s-au chiemat Iosif Feş, născut 3 ianuarie 1763, carele tîrziua după aceia ca frate maşeh din muma împăratului Napoleon prin Napoleon fu făcut arhiepiscop şi cardinal în Paris.

Fata cea întîi născută a Stagnoliei, anume Maria Letiţia Raniolino în anul 1767 se mărită după mai sus pomenitul Carol Bonaparte, în 24 februarie 1785, rămase văduvă, şi în 2 dechembrie 1804 se făcu Altese Imperiale (Madamă). Dînsa, ca mumă înpăratului au avut în Paris a sa deosebită curte şi au fost apărătoarea călugăriţelor ce se numea milostive, în Ţara Franţozească; ia s-au învrednicit atîta de îndelungată vreme a vieţui, pînă ce cu ochii au văzut surparea lui Napoleon şi a toată familia.

Iară feciorii lui Carol Bonaparte şi a soţiei lui Maria Letiţia au fost aceştea:

1. Iosif Bonaparte, născut 26 decembrie 1767.
2. Napoleon Bonaparte, născut 3 august 1769.
3. Luţian Bonaparte, născut în anul 1772.
4. Maria Ana Elise, născută 3 ianuarie 1777.
5. Ludovic Bonaparte, născut 21 august 1778.
6. Maria Pauline, născută 8 octombrie 1780.

7. Carolina Maria Anunţiade, născută 13 martie 1783

8. Hieronim Bonaparte, născut 3 noiembrie 1784.

Napoleon Bonaparte, cel mai ales şi mai de mare vrednicie din toată familia sau sămânţia Bonapartească, fu, precum mai sus arătarăm, născut în 3 avgust anul 1769, la Aiaţio, în Corsica. Acest tinerel corsican din orînduiala franţozescului gubernator din ostrovul Corsica, gheneral Marbouf, în luna lui martie 1779, au venit la Briene în ţeara Franţozească, la Shoala cea Militărească, în care se învăţa măestria răsboiului.

[...]

Acest Napoleon Bonaparte au întemeiat în Ţara Franţozească o împărăţie, iară în Italia o noao Crăiei, precum în Neapol, Holandia, Vitemberga, Bavaria şi în Elveticeasca Republică apoi Confederaţia Rinului.

[...]

Aici mai jos luminat se arată toate ţările şi toate ţinuturile cîte le-au tras supt stăpînirea sa Împărăţia Franţozească tocma de la începutul Revoluţiei pînă în vremile de acum. Din vremea aceia de cînd stăpînea romanii, în istorii, nicăieri nu se aflã scris să fie fost altă stăpînire aseamene decît cum fu aceasta a lui Napoleon însă curînd se micşoră.

[...]

Apoi, în 31 a aceleiaşi luni, pre împăratul a toată Rosia, Alexandru I, şi pre Friderih Vilhelm III, dinpreună cu feldmarşalul prinţul Şvarţenberg, ca pre nişte biruitori, cu mare pompă îi aduseră înlăuntru cetăţii Parisului, întru aceste răsunătoare de veselie glasuri: «să trăiască stăpînitorii cei împreunaţi; să trăiască mîntuitorii noştri!

[...]

Înştiinţarea, caré Alexandru I, împăratul a toată Rosia în 29 martie, la 3 ceasuri după amiază lăcuitorilor din Crăiasca cetate Paris o au dat

Oastea împreunatelor puteri au întrat în cetatea cea crăiască. Stăpînirile cele împreunate sînt gata a împlini pofta naţiei franţozeşti. Ele înştiinţează: precum că, de au fost de lipsă atuncea, pentru tocmelele păcii buni a sta, ca rîvnei spre cinste a lui Bonaparte pedecă să-i pună, aceaste tocmele cu mult mai bune vor fi, îndată după ce Franţia singură supt înţelepte stăpînire ajungînd, scutirea păcii înainte îşi va pune.

Drept aceia, stăpînirile cele împreunate înştiinţează: precum ele nici cu Napoleon Bonaparte, nici cu alt vreunul din a lui familie nici o tocmeală nu va face.

Cum că ele întregimea Franţiei cea dintîi cum au fost mai nainte supt craii cei adevăraţi, în pace o vor lăsa şi mai mult încă vor face, avînd acel cuget, că Franţia, pentru norocul a toatei Evropii lipseaşte să fie mare şi putérnică.

Precum Conştituţia, care Franţia îşi va da ele o vor cunoaşte, şi pentru aceiai bune vor sta.

Drept aceia, cer ele ca Sănatul o vremelnică stăpînire pentru trebuinţele cele de lipsă a îndreptării ţării să-şi aleagă, şi pe lîngă aceia şi legiuită rînduială să-şi gătească, carea pentru neamul franţozesc mai bună poate să fie.

Toate aceaste aici însemnate otărîri înpreunatele puteri cu mine le împărtăşează.

Alexandru

Prin porunca înpărăteştii măriri; secretariul de ţeară, groful de Neselrode.

[...]

Şi aşa în 11 zile aprilie făcu Napoleon actele cele de lăpădare de împărăţie, care aşa sună:

„Fiindcă împreunatele puteri au făcut de ştire, cum că Napoleon ar fi toată pricina de nu poate să fie în Europa o pace statornică, drept aceia, eu, împăratul Napoleon, prin aceasta arăt cum că eu şi următorii miei mă lapăd de tot de scaunul Împărăţiei Franţozeşti şi de al Crăiei Italiei, şi cum că sînt gata în toată una vremea pre mine însuşi (sic!) şi viaţa mea pentru binele Franţiei a o jărtvi”.

S-au dat în palatul din Fontenblau în 11 aprilie anul 1814. Iscălit Napoleon.

[...]

Încă şi Mamelucul lui lui Ruston cu puţine zile mai nainte îl lăsase. Călătoria lui o făcu prin Lion, prin Grenoble către cetatea Tropeşt, unde iaste vad de mare. Şi deci la Toulon, apoi mai încolo, călători cu corabie, pre mare, pănă la mai sus pomenita Insula Elba, în cea de căpetenie dintru acea insulă cetate Ponto-Ferario.

Pănă acolo îl petrecură: înpărătesc crăescul feldmareşalaitenantul baronul Koller, înpărătescul rusescul laitenant groful Şuvalov şi crăescul anglicesc oberster lord Burgers. Pe drumurile Orez, Opin, Lion şi Grenobl, fură rînduite milităriceşti escadroane pentru petrécerea lui.